

AZƏRBAYCAN VETERANI

Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının orqanı

02 (97) 27 yanvar 2018-ci il

İctimai-siyasi qəzet

Qanlı 20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ümumxalq ziyarəti

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev şəhidlərin əziz xatirəsini yad edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzn Günündə Şəhidlər xiyabanında 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini yad ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Qanlı Yanvar hadisələrindən 28 il keçir. 1990-ci il yanvarın 20-si Azərbaycanın müasir tarixinə ən faciəli günlərdən biri, eyni zamanda, xalqımızın qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olub, milli müstəqillik, azadlıq uğrunda mübarizəsinin və yenilməz iradəsinin rəmzinə çevrilib. Təpədən-dırnağadək silahlanmış

cəsində yüzlərlə günahsız insanın qətlə yetirilməsi və yaralanması totalitar sovet rejiminin süqutu ərəfəsində onun cinayətkar mahiyyətini bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirdi. Keçmiş sovet dövlətinin hərb maşınının həmin gün Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi vəhşi terror aktı insanlıq əleyhinə törədilən ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixinə yazılıdı. Büyük itkilər, günahsız insanların qətlə ilə nəticələnən 20 Yanvar faciəsi mərkəzi hakimiyyət başda olmaqla cinayətkar imperiya rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı xəyanətkar siyasetinə dözməyən, azadlığına, müstəqilliyinə can atan xalqımızın həm də mübarizliyini, əyilməzliyini və mögrurluğunu nümayiş

keçmiş sovet ordusunun cəza tədbirlərinə məruz qalan xalqımız azadlıq əzmini itirməmiş, eksinə, haqq səsinə daha ucadan bəyan etmişdi. Düz 28 il əvvəl doğma yurdunun, xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan vətənpərvər Azərbaycan övladları həmin müdhiş gecədə canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Sovet qoşunlarının Azərbaycanda törətdiyi qanlı qırğından uzun illər keçməsinə baxmayaraq, xalqımız o dəhşətli günlərin ağrı-acısını unutmur, öz vətəndaşlarına divan tutan sovet imperiyasının ovaxtkı rəhbərlərinə və onların Azərbaycandakı nökərlərinə dərin nifrətini bildirir.

Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları irəli sürən Ermənistən təcavüzkarlığından və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin onlara havadarlığından hiddətlənən, Bakının küçə və meydanlarına çıxaraq buna qəti etirazını bildirən xalq kütlələrinə qarşı sovet ordusunun döyüş hissələrinin yeridilməsi Azərbaycanda misli görünməyən faciəyə səbəb oldu. Milli azadlığı, ölkəsinin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qalxan dinc əhaliyə divan tutulması, kütləvi terror nəti-

etdirdi.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixində sadəcə ağrı və acı ilə xatırlanacaq gün deyil. 20 Yanvar Azərbaycan xalqının şan və şərəf günüdür. Xalq həmin gün üstünə şığıyan dəhşətli kabusa, sovet hərbçilərinin qorxunc qaragürühuna qarşı sinəsini sıpər etməyi, özünün mənliliyini və mətinliyini nümayiş etdirməyi bacardı. Məhz həmin hadisələr bilavasitə nümayiş etdirdi ki,

xalqımıza bir dayaq, bir təselli oldu. Xalq o ağır günlərdə köməksiz olmadığını hiss etdi.

Əlbəttə, ermənilərin fitvası ilə törədilmiş bu cinayət Azərbaycan xalqının iradəsini qira, azadlıq eşqini söndürə bilmədi. Xalqımız qanı bahasına da olsa istəyinə - azadlıq və müstəqilliyinə qovuşdu və bu nailiyyəti heç vaxt əlindən verməyəcək.

Keçmiş sovet hərb maşınının Azərbaycanda törətdiyi qanlı qırğı-

mahiyyətinə görə dövlətin öz vətəndaşlarına qarşı tarixdə misli görünməmiş təcavüzü, qətləmə idi. Bu, keçmiş SSRİ və Azərbaycan SSR konstitusiyalarının kobudcasına pozulması, ayaqlar altınə atılması idi. Həmin gün keçmiş SSRİ dövləti dinc əhalinin üstünə qoşun yeritməklə BMT Nizamnaməsinə, beynəlxalq hüquq normalarına məhəl qoymamış, iştirakçı olduğu Mülki və Siyasi Hüquqlar Haqqında Beynəlxalq Paktın bir sıra müddəalarını cinayətkarcasına pozmuşdu.

Xalqımızın ümumiyyətli lideri Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışından sonra - 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələrinə siyasi-hüquqi qiymət verildi və cinayəti törədənlərin adları ictimaiyyətə çatdırıldı. 20 Yanvar - Ümumxalq Hüzn Günü elan edildi.

Azərbaycan xalqı hər il 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsini dərin ehtiramla yad edir.

Yanvarın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Qanlı Yanvar faciəsində həlak olanların əziz xatirəsini yad etmək üçün Şəhidlər xiyabanına gəldilər.

Dövlətimizin başçısı "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə əklil qoydu.

Müdafiə Nazirliyinin əlahiddə nümunəvi hərbi orkestrinin ifasında Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndi.

Dövlət və hökumət rəsmiləri, respublikamızdakı dini icmaların başçıları, xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəleri də şəhidlərin əziz xatirəsini yad etdilər.

Şəhidlər xiyabanının ziyarət olunması mərasimində Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov və Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev iştirak ediblər.

İki büyük əməliyyatın iştirakçısı general-polkovnik Tofiq Ağahüseynov

Adı hərb tarixinə qızıl hərflərlə yazılmış Tofiq Yaqub oğlu Ağahüseynov 1923-cü il fevral ayının 1-də Şəkidə anadan olmuşdur. Yeddi yaşında olanda ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçürər. Orta məktəbi Bakıda bitirir. 1941-ci ilin sentyabrında o, Bakı Zenit Artilleriya Məktəbinə daxil olur. Böyük Vətən müharibəsi başlandıqdan qısa müddət sonra T. Ağahüseynov leytenant rütbəsi alır və bu rütbə ilə Bakıdan ayrılmalı olur.

1-ci Belorusiya cəbhəsində vzvod-komandiri, əlahiddə zenit artilleriyası divizionu qərargah rəisinin köməkçisi olmuş, Visla-Oder və Berlin əməliyyatlarında iştirak etmişdir. General-polkovnik Tofiq Ağahüseynov: "İkinci Dünya müharibəsinin qanlı döyüşlərində şəxsən iştirak etmiş veteranlar nə

Onun sağlamlığı, fiziki hazırlığı, ətrafindakılara münasibəti, cəsarəti, dönməzliyi, xüsusilə də daim biliyini artırması gələcəkdə böyük hərbçi olacağına yol açan faktorlardan idi. 1949-cu ildə Dzerjinski adına Hərbi Akademiyaya, bunun ardınca Hərbi Artilleriya Akademiyasına daxil olur.

Tofiq Ağahüseynov 1960-1964-cü illərdə Hövsanda yerləşən Hava Hücumundan Müdafiə polkuna komandirlilik edir, 1964-cü ilin sonlarında Volqoqrada göndərilir və diviziya komandiri kimi orada çalışır. 1968-ci ildə general-major rütbəsi alır. 1969-cu ildən Rostovda korpus komandiri təyin edilir.

1972-ci ildə isə general-leytenant rütbəsi alır və 1975-ci ildə Bakı Dairəsi Hava Hücumundan Müdafiə Komandanının birinci müavini təyin edilir və doğma şəhəri Bakıya qaydır. 1980-ci ildə general-polkovnik rütbəsini alan Tofiq Ağahüseynova həm də Bakı Dairəsi Hava Hücumundan Müdafiə Komandanı vəzifəsi həvalə edilir.

O, SSRİ Silahlı Qüvvələrində general-polkovnik rütbəsi alan ilk azərbaycanlıdır. "Bir məqamı da əlavə etmək istəyirəm. Bəzən bizi sual verirlər ki, niyə bizdə az general var? Axı biz pis vuruşmurduq. Deyək ki, mən bir general-polkovnikəm, əvvəller isə general-leytenantlar az idi. Bunun

da öz səbəbləri var. Heydər Əliyev birinci katib olmazdan əvvəl azərbaycanlıları hərbi məktəblərə, akademiyalara, aviasiya məktəblərinə

ral-polkovnik rütbəsinə necə çatdım? Mən orduda 46 il xidmət etmişəm və hesab edirəm ki, mənin sadəcə bəxtim gətirdi ki, mənim həyat yolumda qarşıma beynəlmiləçi insanlar çıxdılar. Əlbəttə, mənim general kimi formalaslaşmadı Heydər Əliyev aparıcı rol oynayıb. Mən 30 ildən çoxdur ki, onu tanıydım. O, həmişə mənim taleyimlə maraqlanır, hər cür kömək edirdi və mən bunun üçün ona son dərəcə minnətdaram.

Başqa insanları da qeyd etmək istəyirəm. Məsələn, çox hörmətli general-leytenant Hüseyin Rəsulbəyov. O, Bakı dairəsinin zenit-raket qoşunlarının komandanı idi. O, mənə çox kömək edib. Rəsulbəyov dairə qərargahında işləyirdi, komandan idi, mən isə əvvəlcə polk, sonra diviziya və korpus komandiri oldum. Və o, hər zaman məni mümkün xoşagelməz hadisələrlə bağlı xəbərdar edir, bu və ya digər hadisələrdə necə hərəkət etmək lazımlı olması barədə məsləhətlər verirdi. Bunun üçün mən ona çox minnətdaram.

Məni Bakıya təyin etdikdən sonra, təəssüf ki, biz birləkə işlə-

kömək edirdilər, baxmayaraq ki, mən azərbaycanlı idim. Onlar heç vaxt buna fikir vermirdilər. Hər şey necə gedirdi? Əger işləyirsəsə, deməli, nəyəsə layıqsən. Hesab edirəm ki, mən indi malik olduğum rütbəyə bu insanların sayəsində çatmışam. Sovet İttifaqında azərbaycanlılara pis münasibət göstəriləməsi isə çox ağır gəlir".

Tofiq Ağahüseynova 1982-ci ildə daha böyük bir vəzifə həvalə etdirilər. O, Varşava Müqaviləsi dövlətlərinin birləşmiş silahlı qüvvələri baş komandanlığının Çexoslovakiyadakı nümayəndəsi təyin olunur.

Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin 1997-ci il 17 aprel tarixli sərəncamı ilə Tofiq Ağahüseynov prezidentin hərbi məsələlər üzrə köməkçisi təyin olunur. Eyni zamanda, general-polkovnik rütbəsində Azərbaycan Milli Ordusu sıralarına bərpa edilir.

Bu zaman onun 74 yaşı var idi. Mühəribə illərində və sonralar dövlətin ali mükafatlarına, orden və medallara layiq görüllər. Qırmızı Bayraq, Oktyabr İnqilabı, Birinci Dərəcəli Vətən Mühəribəsi, Qırmızı Ulduz ordenləri onun yaxasını bəzəyib. O, üçüncü Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputati seçilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 1 fevral 2008-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycanda hərbi qulluqçuluq sahəsində xidmətlərinə görə "Şöhrət" ordeni ilə, 17 yanvar 2013-cü il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin formalasdırılmasında və hərbçi kadrların hazırlanmasında xüsusi xidmətlərinə görə "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif olunmuşdur.

General-polkovnik Tofiq Ağahüseynov 12 sentyabr 2017-ci il tarixindən Azərbaycan Respublikası Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri vəzifəsinə çalışır. Mühəribənin odu-alovundan çıxmış, Azərbaycanın qəhrəman oğlu, hərb tarixinə adını qızıl hərflərlə yazdırılmış general-polkovnik Tofiq Ağahüseynovu qarşidan gələn yubileyi münasibətilə səmimi-qəlbdən təbrik edir, möhkəm cansağlığı, işlərində müvəffəqiyyətlər arzulayıraq.

qədər ki, sağdırlar, SSRİ-nin bu müharibədə xilaskarlıq rolunu azaltmaq cəhdlerinə qarşı mübarizə aparmaq imkanı hələ ki, var. Bu, ağır və uzun sürən müharibə oldu və əgər Sovet İttifaqı olmasaydı, çətin ki, Qərb və ABŞ Almaniyanın öhdəsindən gələrdi. Lakin hər bir halda bu proses uzun illər davam edə bilərdi, bu isə nə ilə nəticələnərdi, bilinmir. Əgər indi Çörçil və Ruzveltin memuarlarını oxusaq, görmək olar ki, onlar SSRİ-nin rolunu nə qədər yüksək qiymətləndiriblər. Bütün bu hadisələr mənim gözlərimin qarşısında baş verib, mən müharibə yollarını keçmişəm, iki böyük əməliyyatın - Vislo-Oder və Berlin əməliyyatlarının iştirakçısı olmuşam.

Biz Berli ni alanda amerikalılar və ingilislər səhv etmiremsə, Almaniya paytaxtından təxminən 200 kilometr uzaqda idilər. Qələbə üçün əlbəttə, onlar da əmək vermişdilər, bombardman edirdilər, döyüşlərdə iştirak edirdilər, lakin əsas ağırlıq Sovet İttifaqının üzərinə düşüb. SSRİ müharibədə çoxlu sayıda insan itkisi verib". Mühəribə bitdikdən sonra Tofiq Ağahüseynovun qulluq etdiyi diviziya 1946-ci ilin oktyabrına qədər Almaniyada qalır.

qəbul etmirdilər. Yalnız o, Naxçıvanski adına hərbi məktəbi yaratdıqdan sonra azərbaycanlıların bu məktəblərə qəbul edilməsinə nail oldu. Əvvəllər isə azərbaycanlı çağırışçıları yalnız inşaat batalyonlarına xidmət etməyə gəndərirdilər. Heydər Əliyevin yürüdüyü bu siyaset bu gün ona gətirib çıxardı ki, indi bizdə on generaldan doqquzu Naxçıvanski adına hərbi liseyin yetirməsidir.

Bəzən məndən soruşurlar ki, bütün bunların fonunda mən gene-

yə bilmədik. Rəsulbəyov ehtiyata getdi, nədənsə daha xidmət etmək istəmədi. Onu rabitə naziri təyin etdirilər. O, çox uğurla fəaliyyət göstərirdi. Biz çox six ünsiyyət saxlayırdıq, təəssüflər olsun ki, o, vaxtından əvvəl dünyasını dəyişdi. Bundan başqa, Sovet İttifaqı marşalı Pavel Batitski, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, SSRİ aviasiyasının əsas marşalı Aleksandr Koldunov, ordu generalı Afanasi Seqlov kimi beynəlmiləçi rəhbərlər də olub. Onların hamisi mənə

Əfsanəvi sərkərdənin anım günü keçirilib

Yanvarın 22-də Şəhidlər xiyabanında adı Azərbaycanın hərb tarixinə qızıl hərflərlə həkk olunan, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, general-major Həzi Aslanovun anım mərasimi keçirilib.

Əfsanəvi generalın abidəsi önünə əkililərin qoyulması ilə başlanan mərasimdə ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canından keçən şəhidlərimizin ruhu bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Sonra Müdafiə Nazirliyinin idarə rəisi, general-major Rasim Əliyev H. Aslanovun şərəfli ömür yolu və qəhrəmanlığı barədə ətraflı məlumat verib. Müasir gəncliyimizin qəhrəman sərkərdədən çox şey öyrənməli olduğunu deyən idarə rəisi vurgulayıb ki, bu cür tə-

birlərin keçirilməsi gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsində mühüm rol oynayır.

Azərbaycan Respublikası Mühərbi, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədr müavini Cəlil Xəlilov H. Aslanovun hərbi xid-

mətlərindən danışib, görkəmli sərkərdənin ömür yolunun hər bir gəncə dəyərli nümunə olduğunu bildirib. “Bu gün Azərbaycan xalqının öz tarixinə və hər bir vətəndaşına sahib çıxmasını təqdirəlayıq addım kimi qiymətləndirməlidir. Həzi Aslanov və digər sərkərdələri-

mizin unudulmaması, əksinə daim iftiخارla yad edilməsi qürürverici amildir. II dünya müharibəsi qəhrəmanlarının, bu müharibənin alovu gözlərinə həkk olunan, canlı tariximiz olan veteranların xüsusi diqqət və qayğı ilə əhatə olunması bunların bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyevin 2018-ci ili ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti İli” elan etməsi dövlətin ölkəmizin tarixinə, qədim dövlətçilik ənənələrinə sadiqliyini sübut edir”.

Qəhrəmanın nəvəsi Emin Aslanov ailə üzvləri adından Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyine və Respublika Veteranlar Təşkilatına dərin minnətdarlığını bildirib.

Sonda xatirə şəkli çəkdirilib.

Həzi Aslanovun tarixi şücaətləri heç vaxt yaddaşlardan silinməyəcək

İkinci Dünya müharibəsində şərəfli döyüş yolu keçmiş Həzi Aslanovun tarixi şücaətləri heç vaxt yaddaşlardan silinməyəcək, gənc nəsil üçün vətənpərvərlik nümunəsi olacaq. Azərbaycan xalqının yetişdirdiyi ən böyük sərkərdələrdən biri olan Həzi Aslanovun adı həmişə qədir bilən xalqımız və dövlətimiz tərəfindən əziz tutulub.

AZƏRTAC xəber verir ki, bu fikir yanvarın 22-də Azərbaycan Hərb Tarixi Muzeyində (AHTM) iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları qvardiya general-majoru Həzi Aslanovun anadan olmasının 108-ci ildönümünə həsr edilən “Yaddaşlarda yaşayan Həzi” mövzusunda tədbirdə səsləndirilib.

Tədbirdə “Həzi Əhəd oğlu Aslanovun həyat və döyüş yolu” mövzusunda məruzə ilə çıxış edən AHTM-in rəisi, ehtiyatda olan polkovnik Əzizəğa Qənizadə 1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsinin görkəmli sərkərdələrindən biri, xalqımızın rəşadətli oğlu Həzi Aslanovun qəhrəmanlıq nümunələri ilə zəngin döyüş yolundan danışib, onun şərəfli ömür yolunun gənclər üçün örnek olduğunu diqqətə çatdırıb. Otuz dörd yaşında “Sovet İttifaqı Qəhrəmanı” fəxri adına və general-major rütbəsinə layiq görülən Həzi Aslanovun adı qəhrəmanlıq rəmzini çəvrilib.

Bildirilib ki, Həzi Aslanov Azərbaycan xalqının yetirdiyi ən

böyük sərkərdələrdəndir. Azərbaycan xalqının igid övladı, Böyük Vətən müharibəsinin qəhrəmanlarından olan Həzi Aslanovun adı ən istedadlı sərkərdələrdən biri kimi tariximizə yazılib.

Mərkəzi Zabitlər Evinin nəzdində Həzi Aslanov Muzeyinin direktoru Zəminə Xinalı, veteran, hüquq üzrə elmlər doktoru Fazıl Hacıyev, Mühərbi, Əmək və

Mirzəyev və digər çıxış edənlər bildiriblər ki, Azərbaycan xalqının qəhrəman övladı, Böyük Vətən müharibəsinin əfsanəvi iştirakçılarından biri olan Həzi Aslanovun qəhrəmanlıqla dolu həyat yolu hər bir vətəndaş üçün nümunədir. 1941-ci ilin iyununda müharibənin od-alovları içərisinə atılan qəhrəman həmyerlimiz komandanlığında etdiyi tank briqadası ilə Donbas, Moskva, Xarkov, Stalinqrad,

Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının Nəsimi rayon şöbəsinin sədri İsmayıł Fərəcov, 701 sayılı hərbi hissənin tərbiyəvi işlər üzrə müavini, ehtiyatda olan polkovnik - leytenant İntiqam

Taqanrok, Kursk və daha neçəneçə şəhərin faşizmdən azad olunmasında fəal iştirak edib, qəhrəmanlıqlar göstərib.

Tədbirdə Həzi Aslanov haqqında sənədli film nümayiş olunub.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının qəhrəmanlığının və birliyinin təcəssümüdür

Azərbaycan Respublikası Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatında 20 Yanvar Ümumxalq Hüzn Günü həsr olunmuş tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Respublika Veteranları Təşkilatının sədr müavini Cəlil Xəlilov, təşkilatın nümayəndələri, İkinci Dünya, Qarabağ, Əfqanistan mühəribələri, əmək və Silahlı Qüvvələr veteranları Şəhidlər xiyabanına gedəcək, 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, məzarları üzərinə gülər düzüb, "Əbədi məşəl" abidəsini ziyarət ediblər.

Sonra Respublika Veteranlar Təşkilatında davam etdirilən tədbirdə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqlik sükütlə yad olunub.

Təşkilatın sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilov çıxış edərək Azərbaycan tarixinin faciəli olduğu qədər də qəhrəmanlıq səhifələrindən sayılan 20 Yanvar hadisələri ilə bağlı məlumat verib. Bu faciənin təməlinin hələ 1987-ci ildə ermənilərin Azərbaycana qarşı torpaq iddialarının həyata keçirilməsinə mane olan Heydər Əliyevin Siyasi Bürodan və SSRİ rəhbərliyindən uzaqlaşdırılması ilə başlandığını bildirən C.Xəlilov deyib: "20 Yanvar Azərbaycan xalqının milli azadlıq və demokratiya uğrunda mübarizəsini boğmaq, xalqa ağır mənəvi zərbə vurmaq məqsədilə qabaqcadan hazırlanmış təcavüzkarlıq aksiyası idi. Bu qanlı faciəni törədənlər Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasının qarşısını bütün vasitələrlə almaq istəyirdilər. Ermənilərin əsas məqsədi isə Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan qoparıllaraq Ermənistana birləşdirilməsi idi. Bu məkrili planın ilk qurbanları Ermənistanda yaşayan azərbaycanlılar olub".

C.Xəlilov qeyd edib ki, 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıya fəvqəladə vəziyyət elan edilmədən yeridilən keçmiş

SSRİ-nin hərbi birləşmələri şəhərdə əməliyyat həyata keçirməklə SSRİ və Azərbaycan SSR konstitusiyalarını kobud surətdə pozublar. Görünməmiş qəddarlıqlar törətmış həmin hərbi qruplaşmanın tərkibi əksəriyyəti ermənilərdən ibarət olan, xalqımızın qanına susamış vəhşi cinayətkarlar idi.

"Həmin ağır günlərdə, 1990-ci il yanvarın 21-də ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində çıxış edərək xalqla birgə olduğunu bildirib. Dahi rəhbər 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymət verib, qanlı faciənin törədilməsinə görə mərkəzi və respublika rəhbərlərini ittiham edib. Bu tarixi çıxışın mətni respublika, dünyaya geniş yayıldıqdan sonra xalqın qəlbində ümidi çırayı yanıb. Yanvarın 20-nin Ümumxalq Hüzn Günü kimi qeyd edilməsi məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin xid-

mətidir", - deyə ehtiyatda olan polkovnik vurğulayıb.

Cıxış edən digər veteranlar 20 Yanvarın Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş şəhidlərin xatirəsinin yad edilməsi, xalqımızın qəhrəmanlıq, birlik günü olduğunu bildirib, şəhidlərin heç vaxt unudulmayacaqlarını, xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacaqlarını qeyd ediblər.

20 YANVAR - ÜMUMXALQ HÜZN GÜNÜDÜR

19 yanvar 2018-ci il tarixdə 83 nömrəli məktəb-liseyda "20 Yanvar - Ümumxalq Hüzn Günü" mövzusunda ədəbi-bədii tədbir keçirilmişdir. Məktəb-liseyin şagirdlərinin ifasında SSRİ rəhbərliyinin qeyri-insani hərəkətləri qeyd edilmiş, şəhidlərin ölməz ruhu yad edilmiş, şəhidlərə həsr edilmiş şeirlər səsləndirilmiş, səhnəciklər göstərilmişdir. Tədbirdə

Respublika mühəribə, əmək və silahlı qüvvələrinin veteran təşkilatının gənclərin hərbi vətənpərvərlik şöbəsinin mütəxəssisi İsmayıllı İsmayılov, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, əmək veteranı, Əlfaim İsmayılov, Binəqədi rayon veteranlar təşkilatının sədri, istefada olan polis polkovniki Telman Hətəmov, "20 Yanvar şəhidlərinin dəfn komisiyasının üzvləri Azər Nəbiyev,

Əli Məmmədov və İsləm Göyüşov və məktəb-liseyin direktoru Nəbi Mahmudov çıxış etmiş, "20 Yanvar"ın Azərbaycan xalqının tarixində qəhrəmanlıq səhifəsi olduğunu, qeyd etmiş, Ulu öndərin ailə üzvləri ilə birlikdə 21 yanvar 1990-ci ildə Moskvada Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə gəlməsini, orada çıxış etməsini, hadisələrə

düzgün siyasi qiymət verməsini, SSRİ rəhbərliyini ciddi tənqid etməsini yüksək qiymətləndirmişlər. Ümummilli liderin və onun siyasi varisi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "20 Yanvar" şəhidlərinin xatirələrinin əbədiləşdirilməsi, onlara və ailə üzvlərinə daim diqqət və qayğı göstərməsi bir daha vurgulanmışdır.

Çağırışçı gənclər hərbi xidmətə yola salınıb

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Naxçıvan Şəhər İdarəsində gənclərin müddətli həqiqi hərbi xidmətə yola salınması mərasimi olub.

AZERTAC xəbər verir ki, tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirilib.

Azərbaycan Respublikası Mühəribə Veteranları və Şəhid Ailələri Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının Naxçıvan şəhər şöbəsinin sədri Sultan İsmayılov və Azərbaycan Vətən Mühəribəsi Veteranları və Şəhid Ailələri Naxçıvan Muxtar Respublika Təşkilatının Naxçıvan şəhər şöbəsinin sədri Zahid Cəfərov çıxışlarında hərbi xidmətə yola salı-

nan gənclərə uğurlar arzulayıblar.

Valideyn Dünyamalı Babayev çağırışçı gənclərə xoş arzularını çatdırıb.

Çağırışçılar adından çıxış edən Amal Abbasquliyev Vətənə xidmət

etməyin onlar üçün ən ali borc olduğunu bildirib, bu vəzifəni şərəflə yerinə yetirəcəklərinin söz verib.

Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin əməkdaşı İsmayılov Gülməmmədov çıxışında qeyd edib

ki, orduda xidmət etmək Vətənə xidmətdir. Xalq-ordu birlüyü imkan verir ki, biz müstəqilliyimizi daha inamlı qoruyaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Naxçıvan Şəhər İdarəsinin rəisi vəzifəsini icra edən polkovnik-leytenant Sultan Zamanov çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan dövləti inkişaf edib qüdrətləndikcə ordumuzun da hərbi qüdrəti artır. Güclü ordu isə düşmənə hər an layiqli cavab verməyə qadirdir. Ordumuzun yüksək əhval-ruhiyyəli əsgərlərinin, güclü maddi-texniki bazasının olmasına düşmənə gözdəğidir. İnanırıq ki, bu gün hərbi xidmətə yola saldığımız gənclər ordumuzun qorxmaz, cəsur və layiqli əsgərləri olacaqlar.

Tədbir Azərbaycan Respublikasının dövlət himinin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

“20 yanvar tariximizin qəhrəmanlıq səhifəsidir” mövzusunda tədbir keçirildi

18 yanvar 2018 - ci il tarixdə Quba rayon İcra Hakimiyyətinin və rayon Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının təşkilatlılığı ilə Quba Peşə liseyində “20 yanvar tariximizin qəhrəmanlıq səhifəsidir” mövzusunda tədbir keçirilmişdir.

Tədbirdə şəhidlərin əbədi xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edildi. Quba Rayon Veteranlar Təşkilatının sədri Tahir Muradov çıxış etdi. 1990-cı ilin yanvar ayının 19-dan 20-nə keçən gecə totalitar sovet rejiminin Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi tarixi cinayət haqqında ətraflı məlumat verdi. “20 yanvar faciəsi sovet imperiyası tərəfindən xalqımızın müstəqillik əzmini sarsıtmak üçün qabaqcadan düşünülmüş sənəsi əsasında həyata keçirilib. Eyni zamanda 20 yanvar hadisəsi çağdaş Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq salnaməsidir. Başda Mixail Qarbaçov olmaqla keçmiş sovet rəhbərliyinin Azərbaycanda tərətdiyi hərbi-siyasi cinayətin beyxəlxalq aləmə çatdırılmasında, informasiya blokadalarının yarılmasında ümummilli lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətləri danılmazdır”.

Tədbirdə Rayon Veteranlar Təşkilatının sədr müavini Cəlaləddin Məmmədov, Quba Peşə Liseyinin tədris işləri üzrə direktor müavini Cabir Əsədov və başqaları çıxış ediblər.

Çıxışlarda sinələrini sıpər etmiş oğul və qızlarımızın gələcək nəsillərə örnek olduğunu, onların əziz xatirələrinin daima əziz tutacaqlarını vurgula-

dalar. Çıxış edənlər 28 il ötməsinə baxmayaraq 20 yanvar faciəsində birbaşa əli olan M.Qarbaçov və o zamanki sovet rəhbərliyinin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmamasını tarixi ədalətsizlik kimi dəyərləndirdilər.

Quba rayon Veteranlar Təşkilatı

20 Yanvar hadisələrində xalqımızın igid övladları əsl Vətən sevgisini bir daha göstərdilər

1990-cı il yanvarın 19-da Daxili Qoşunların hərbi hissəsində xidmət edirdim. Həmin gün çox kədərli gün idi. Evə geləndə gördüm ki, çöldə dinc əhaliyə qarşı atəş açılır. İnsanları avtobusla yaralılara kömək etmək üçün aparıldilar. Həmin vaxt günahsız xalqa, hətta təcili tibbi yardım maşınlarına da atəş açılırdı.

Bu sözleri yanvarın 20-də Şəhidlər xiyabanını ziyarətə gələn Binəqədi Rayon Veteranlar Şurasının sədri, ehtiyatda olan polkovnik Telman Hətəmov bildirib.

Telman Hətəmov deyib: “Yanvarın 20-də məlum oldu ki, SSRİ rəhbərliyi Azərbaycan xalqının milli azadlıq mübarizəsini böğmək üçün Bakıya nizami ordu yeridib. Məqsəd paytaxtımıza daxil olaraq xalqımızın iradəsini sindirmək idi. Lakin xalqımızın oğul və qızları əliyalın olmalarına baxmayaraq, igidiyini, qorxmazlığını, Vətənə sevgisini bir daha göstərdi və öz canlarını azadlıq, müstəqillik uğrunda fəda etdilər. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin”.

Rəhbərlik etdiyi təşkilatın, veteranların yeniyetmə və gənclərin hərbi vətənpərvərlik və Vətənə məhəbbət ruhunda tərbiyə olunmasında mühüm işlər gördüyüni söyləyen Telman Hətəmov qeyd edib ki, məqsəd yetişməkdə olan gənc nəslin hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinə diqqəti artırmaq, onları orduda xidmətə hazırlamaqdır. Eyni zamanda, ölkəmizdə veteranlara dövlət tərəfindən yüksək diqqət və qayğı gösterilir. Bu qayğıya görə dövlətimizin başçısına dərin minnətdarlığı bildirirəm. Hazırda Prezident İlham Əliyevin diqqəti sayəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri regionun ən güclü ordusuna çevrilib. Silahlı Qüvvələrimiz bizim qurur mənbəyimizdir. Biz ordumuzla və Vətənimizlə həmişə fəxr edirik.

20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi daim qəlbimizdə yaşayacaq

Yanvarın 17-də Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Polis Akademiyasında Azərbaycanın azadlıq və müstəqillik mübarizəsi tarixində qəhrəmanlıq səhifəsi olan 20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümü ilə bağlı anim tədbiri keçirilib.

DİN-in mətbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilər ki, əvvəlcə şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib.

Nazirliyin Veteranlar Şurasının sədri Fərhad Süleymanov 20 Yanvar hadisələri haqqında danışaraq, Vətənimizin müstəqilliyi, suverenliyi uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin adının əbədi olaraq Azərbaycan tarixinə və xalqımızın yaddasına həkk olunduğunu deyib. O, 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə məməmli lider Heydər Əliyev tərəfindən hüquqi-siyasi qiymətin verildiyini, dahi şəxsiyyətin banisi olduğu və bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dinamik inkişaf edən Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunub saxlanılmasının məsuliyyətinin dərk olunmasının vacibliyindən danışıb.

Qeyd edilib ki, sovet imperiyası tərəfindən xüsusi qəddarlıqla törədilən bu qanlı cinayət, dinc əhaliyə qarşı misli görünməmiş vəhşiliklərlə divan tutulması xalqımızın müstəqillik əzmini birdəfəlik sindirən, məqsədi daşıyırdı. Lakin Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin bəyan etdiyi kimi, “Azərbaycan xalqı 20 Yanvarda hərbi, siyasi, mənəvi təcavüzə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıq olduğunu, vətənin azadlığı və müstəqilliyi naminə ən ağır sinqlara sinə gərmək, hətta şəhid vermək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi”.

Polis Akademiyası rəisinin böyük köməkçisi, polis polkovnik-leytenantı Osman Vəliyev çıxışında tarixi faktları gənc kursantların diqqətinə çatdırıb. Bildirib ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıya keçmiş Sovet İttifaqının qoşun hissələri fövqəladə vəziyyət elan edilmədən yeri-

dilər, dinc əhaliyə divan tutulub, yüzlərlə insan qətlə yetirilib, yaralanıb və itkin düşüb. Sovet ordusunun, xüsusi təyinatlı dəstələrin və daxili qoşunların iri kontingentinin Bakını zəbt etməsi qəddarlıq və misli görünməmiş vəhşiliklərlə müşayiət edilib.

Qoşunların qanunsuz yeridilməsi nəticəsində Bakıda və rayonlarda 140-dan çox insan öldürülüb, 744 nəfər yaralanıb, 841 nəfər qanunsuz həbs olunub. Azgınlaşmış ordu və muzdlu silahlı dəstələr tərəfindən 200 ev, 80 avtoməşin, o cümlədən təcili yardım maşınları, yandırıcı gülələrin törətdiyi yanğın nəticəsində dövlət əmlakı və şəxsi əmlak məhv edilib. Həlak olanların arasında qadınlar, uşaqlar və qocalar, həmçinin təcili yardım işçiləri və polis əməkdaşları olublar.

Çıxışlarda 20 Yanvar faciəsinin, eləcə də xalqımıza qarşı törədilmiş digər ağır cinayətlərin dünya ictimaiyyəti və beynəlxalq qurumlar tərəfindən tanınması və ona insanlıq əleyhinə cinayət kimi siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi, günahkarların cəzalandırılması istiqamətində Azərbaycan dövlətinin apardığı uğurlu xarici siyasetin əhəmiyyəti xüsusi vurgulanıb. Qeyd edilib ki, xalqımızın milli birliyinə mühüm təkan verən və Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrindən biri olan 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi daim qəlbimizdə yaşayacaq.

Günü-gündən yüksələn fəaliyyət

Bir hadisə o zaman xatirəyə çəvrilib, ürəklərə həkk olunur ki, o bəşəri bir səciyyə daşıyır, hamı tərəfindən öyrənilir, sevılır və qəbul edilir. Bu baxımdan Şəki şəhər Veteranlar Təşkilatının işi

müəyyənləşdirilir. Beləliklə təşkil edilmiş tədbirlərin təsir gücü, günü-gündən daha da yüksəlir, gənclərdən ibarət auditoriya yaranır. Qeyd edilməlidir ki, asudə vaxt mərkəzində keçirilən görüş-

də günün tələbi səviyyəsindədir və ürəklərə yol taparaq əhatə dairəsini genişləndirir, ətrafına, xüsusi, gənclərdən ibarət auditoriya toplayır. Yaşlı nəslin səsi, müntəzəm olaraq, vaxtaşırı, hərbi hissələrdən, orta, ali, məktəblərdən, kolleclərdən və digər təşkilatlardan gəlir. Bu tədbirlərin yüksək səviyyədə həyata keçirməsindən ötrü Şəki şəhər Veteranlar Təşkilatının Sədri Mustafa Əhmədovun təşəbbüsü ilə "Veteranların Asudə Vaxt Mərkəzində" tez-tez yığıncaqlar təşkil olunur və iş planına əsasən tədbirlərin keçiriləcəyi, hansı mövzuda danışılacağı açıqlanır,

lərdə "Azərbaycan Veteranı" qəzetinin oxucusu və burada Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq səlnaməsini əks etdirən yazıların

müzakirəsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Veteranlar qəzətdəki məlumatları oxuyur, gənclərlə görüş zamanı ondan hərtərəfli istifadə edirlər. Qeyd edək ki, Şəki veteranları bu qəzətin fəal oxucularıdır.

Şəki şəhər Veteranlar Təşkilatının fəaliyyətinə yerli müəssisə və təşkilatlar, xüsusi, Şəki şəhər İcra Hakimiyyəti yaxından köməklik edir, tədbirlə-

rin həyata keçirilməsi üçün xüsusi şərait yaradılır. Asudə vaxt mərkəzinə lazımi avadanlıqların alınmasını yaddan çıxmır, veteranlarla vaxtaşırı görüşlər keçirərək onların arzu və istəklərini öyrəndikləri üçün hər bir veteran xüsusi qayğı ilə əhatə olunduğu hissədir.

Şəki şəhər Veteranlar Təşkilatı ilə Şəki Şəhər Polis Şöbəsinin kollektivi də yaxından əlaqə saxlayır. Artıq, ənənə halını alan veteranlarla polis şöbəsi kollektivinin müntəzəm görüşləri hər iki kollektiv arasında mehriban dostluq münasibətləri yaradmışdır. Şəki şəhər Veteranlar Təşkilatı, məhz, belə diqqət qayğı ilə əhatə olunduğu üçün fəaliyyətini müntəzəm olaraq genişləndirir.

Şahid Məmmədkərimov,
Şəki Şəhər Veteranlar
Təşkilatının sədr müavini

"Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!" seriyasından ilk kitabın təqdimati keçirilib

Yanvarın 16-da Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi "Respublika Xatirə Kitabı" redaksiyası ilə "Bakı-Xəbər" qəzetinin birgə layihəsi əsasında "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!" seriyasından ilk kitabın - "Gözəl gələcəyəm" sənədli povestinin təqdimatı keçirilib. Əsərin müəllifi tanınmış publisist İradə Sarıyevdir. Nəşrin rəyçisi "Bakı-Xəbər" qəzetinin baş redaktoru, Azərbaycan Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin üzvü Aydın Quliyev, redaktoru Zülfüqar Şahsevənlidir. Kitab redaktorun "Gedirsən, tez qayıt gəl, gözü yolda qalan var..." sərlövhəli qeydləri ilə başlanır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, mərasim iştirakçıları ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsini bir dəqiqlik sükütlə yad ediblər.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov kitab haqqında məlumat verib. Bildirib ki, sənədli povestdə Vətən uğrunda döyüslərdə şəhid olmuş, 23 yaşlı kəşfiyyatçı-snayper, gizir Aydın Abdullayevin ölüm yolundan söhbət açılır. Son dərəcə təsirli epizodlarla zəngin

olan povesti şəhidlərimizin xatirəsinə yazılmış elegiyaya bənzətmək olar.

Zülfüqar Şahsevəli povestin çox kövrək hissələrlə qələmə alındığını söyləyib. Diqqətə çatdırıb ki, istedadlı qələm sahibi İradə Sarıyeva bir şəhidin harayına səs verərək, onun həyatını əks etdirib, gələcək nəslə örnək qoyduğunu vurgulayıb.

Tədbirdə Bakı Dövlət Universitetinin professoru Cahangir Məmmədli, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin professoru Maarifə Hacıyeva, tədqiqatçı-jurnalist Şəmistan Nəzirli, Yeni Azərbaycan Partiyası

Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov, Respublika Veteranlar Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilov, əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi qrupu rəhbərinin müavini Eldar Səmədov və başqaları gizir Aydın Abdullayevin şərəfli döyüş yolu işıqlandıran bu cür kitabların gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsində əhəmiyyətini vurgulayıblar.

Cıxış edənlər Aydın Abdullayevin bir idmançı kimi qazandığı qələbələrin, döyüş cəbhəsində göstərdiyi qəhrəmanlığın povestdə çox böyük məsuliyyət hissi və peşəkarlıqla qələmə alındığını söyləyiblər.

Tədbirdə layihə rəhbəri, "Respublika Xatirə Kitabı" redaksiyasının baş redaktoru Nəzakət Məmmədovanın ssenarisi əsasında çəkilmiş, şəhidin ölüm yolunu işıqlandıran "Gözəl gələcəyəm" adlı film nümayiş olunub.

Sonda şəhidin atası Əmirşoltan Abdullayev tədbirin təşkilatçılara və iştirakçılarına minnətdarlığını bildirib.

BİR ƏSR-BİR ÖMÜR

Azərbaycanın bütün ictimaiyyəti, bütün Azərbaycan xalqı bilməlidir ki, İkinci Dünya müharibəsinin, Böyük Vətən müharibəsinin veteranları bizim ən əziz, ən mötəbər insanlarımızdır. Onlara qayğı göstərmək, hörmət etmək, onların bütün problemlərini həll etmək bizim dövlətin və hər bir dövlət orqanının, hər bir namuslu Azərbaycan vətəndaşının borcudur".

Heydər Əliyev

Veteranlar Azərbaycan xalqının ləyaqətli, şərəfli övladlarıdır. Onlar illərin sınaqlarından uğurla çıxmış, gələcək nəsillərə yeni yollar açaraq bir elin müdrik ağsaqqalına, ağbirçəyinə çevrilmişlər. Gənclikdə qazandıqları biliklə, ağılla ömrün müdrik mərhələsinə ucalmış, vətəni sevmiş

şər, onların gündəlik qayğı və problemləri ilə maraqlanardı. Axi onlar vətənimizin qızıl fondu, adları tariximizə böyük hərflərlə yazılmış aqsaqqallarımız, ağbirçəklərimizdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev ırsının davamçısı olan Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyevin veteranlara göstərdiyi

riblər. Müharibəyə yollanan 700 mindən çox azərbaycanlıının yaridan çoxu geri qayıtmayıb.

...Bizləri yola salarkən Məmməd kişi: "İnşallah 100 illiyimdə yenidən sizləri görmək şərəfinə nail olmaq istərdim"-dedi. Bizlər də onun səsinə səs verib amin dedik. (11.01.2017-ci il)

Moldova ərazilərində, 1942-ci il may ayından 1945-ci il may ayına kimi Belarusiya ərazisində (Qamel və Pensk səhərləri, 388 və 389-cu alaylar) kəşfiyyatçı kimi alman faşistlərinə qarşı vuruşmuşdur.

Bizləri görən Məmməd kişi sevincindən kövrəldi və dərin bir nəfəs alaraq dedi: həmişə sizləri görəndə biz veteranlara göstərilən etimadın yüksək olduğunu görürəm. Allah sizlərdən razı olsun deyərək bizi evə dəvət etdi. Süfrə ətrafında əyləşib yubiliyarnın sözlərinə qulaq asdıqca, başına gələnləri dirlədikcə hamımız heyran olurduq. Elə bu an

və onun uğrunda hər zaman ığid əsgər kimi dayanmışlar. Hər bir veteranişmizin keçdiyi yol böyük bir məktəbdirdir.

Azərbaycanda veteran hərəkatı tarixinə nəzər salsaq görərik ki, bu hərəkat ötən əsrin yetmişinci illərindən etibarən ölkəmizdə daha geniş vüsət almağa başlamışdır. Ümummilli Lider Heydər Əlirza oğlu Əliyevin 1969-cu ildə Azərbaycan KP MK-nin Birinci katibi seçilməsi ilə Azərbaycan tərəqqi və inkişaf yoluна qədəm qoymuşdur.

Heydər Əliyev həmişə Azərbaycanın hərb tarixində mühüm yer tutan sərkərdələrimizlə fəxr etmiş, onların şücaətlərindən qurur duymuşdur. İftخار hissi keçirmişdir ki, onun mənsub olduğu xalq qəhrəmanlar yetişdirmişdir.

Elə bir təntənəli mərasim, respublika əhəmiyyətli tədbir olmazdı ki, orada mühərribə, əmək, silahlı qüvvələr veteranlarına yer verilməsin. Ulu öndər Heydər Əliyev bütün tədbirlərdə veteranlarla şəxsən görü-

birdəfəlik maddi yardımalar və digər problemlərin mütəmadi həlli buna bariz nümunədir.

1941-1945-ci illər mühərribəsində azərbaycanlılar istər ön istər, arxa cəbhədə böyük fədakarlıqlar göstə-

Hər zaman olduğu kimi Şabran Rayon Veteranlar Təşkilatı öz sözünü tutaraq 11 yanvar 2018-ci ildə Şabran rayon Söhbətli kəndinə bir əsrlik ömrün sahibi olan Əhmədov Məmməd Seyfət oğlunun yubileyinə yollandıq. Əhmədov Məmməd Seyfət oğlu 1918-ci ilin soyuq, qarlı yanvar ayının 11-ində dünyaya göz açmışdır. Kasib bir ailədə doğulan

ışıqlar söndü və 100 yaşlı Məmməd kişinin yubiley tortu süfrəyə getirildi. Doğum günü tortunu Şabran Rayon Veteran Təşkilatının sədri Bəyəli Əliyevlə birgə Məmməd kişi özü kəsdi. Daha sonra Türkiye Respublikasından təbrik zəngi geldi. Respublika Veteranlar Təşkilatının sədri general-polkovnik Tofiq Ağahüseynov tərəfindən təltif etdiyi "General Həzi Aslanov" medalı, fəxri fərman və "Azərbaycan Veteranı" qəzetiñin yeni sayı Şabran rayon Veteranlar Təşkilatının sədri tərəfindən yubliyara təqdim edildi.

Daha sonra Məmməd kişi oğlu Cahangirlə söhbət zamanı Məmməd kişinin bizlərin arasında olmadığını görüb harada olduğunu soruşdum. Nəvəsi Əhməd -babam ona gətirdiyiniz Azərbaycan Veteranı qəzetiñi oxuyur-dedi...

Və sonda ev sahibindən getmək icazəsini istəyən zaman :Allah cənab prezidentimiz İlham Əliyevdən, Respublika Veteran Təşkilatı rəhbərliyindən və sizlərdən razı olsun dedi. Amin deyərək yenidən görüşmək ümidi ilə Söhbətli kəndindən Şabran rayonuna üz tutduq...

Mətləb Banlıyev
Şabran rayon Veteranlar Təşkilatının sədr müavini

Məmməd kişinin taleyinə 1941-1945-ci illər mühərribəsi yazıldı. II dünya mühərribəsinin başlanması ilə digər həmyerililəri ilə birgə Sovet ordusunda hərbi qulluğa başlayır. 1941-ci ilin yanvar ayından 1942-ci ilin may ayına kimi Fillandiya və

39 nömrəli tam orta məktəbdə veteranlarla görüş

20 Yanvar faciəsinin anım günü münasibətilə 16 yanvar 2018-ci il tarixdə Nərimanov rayonunun Elçin Şəmiyev adına 39 sayılı tam orta məktəbin müəllim və şagird kollektivi ilə 1941-1945-ci il II Dünya mühərribəsinin iştirakçıları Əlikisi Cümşüdov, Məmməd Mirzəliyev, eləcə də, Respublika Veteranlar Təşkilatının və Nərimanov rayon Veteranlar Təşkilatının əməkdaşlarının görüşü keçirilmişdir. Tədbiri məktəbin direktoru Tahirə Şükürova açmış, 20 Yanvar şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilmişdi.

Dörd qardaşı ilə birgə mühərribədə iştirak edən veteran Məmməd Mirzəliyev çıxış edərək, keçdiyi döyüş yolundan danişdi. Qeyd etdi ki, 20 yanvar hadisəsi Azərbaycan tarixində qanla yazılmış bir səhifədir, ancaq təkcə faciə deyil. Bu tarix Azərbaycanın istiqlal yolunun zirvəsi, milli məfkurəmizin azadlıq istəyinin oyanış günü idi. 1990 - ci ilin 20 yanvar günü uzun illər Sovet

imperiyasının əsaretində yaşayan xalqın azadlıq səsini ucaltdığı, öz suverenliyi uğrunda cəsarət nümayiş etdirdiyi şərəfli bir tarixdir.

Əlikisi Cümşüdov, şagirdlərə vətənlərini sevməyi, torpaqlarımızı qorumaq üçün əsgəri borclarını yerinə yetirməyi, təhsildə və həyatda uğurlar

qazanmağı, gələcəkdə xalqımıza gərəkli layiqli gənc vətəndaş olmağı tövsiyə etdi.

Daha sonra Sevil İsrafilovaya, Nəbi Hacıyev, İsmayılov İsmayılov, Fazıl Hacıyev və məktəbin müəllimləri çıxış etdilər. Çıxışçılar şagirdlərə bu hadisənin mahiyyətini daha aydın formada açıqlayaraq dedilər ki, bu qanlı hadisənin törədilməsində esas məqsədlərdən biri öz haqlı tələblərinin irəli sürən, bu tələblərə demokratik yollarla nail olmaq istəyən, istiqlaliyyət, azadlıq, suverenlik istəyində olan Azərbaycan xalqının iradəsinə qırmaq, insanların müstəqillik arzularını tankları tırtılları altında əzmək idi. Onlar bu kimi tədbirlərin keçirilməsini gənc nəslin təlim, təhsil və tərbiyəsində mühüm rol oynadığını və gələcəyimiz olan gənclərin vətənpərvər ruhda yetişdirilməsi üçün təhsil ocaqlarımızda mütəmadi olaraq bu istiqamətdə tədbirlərin keçirilməsinin vacibliyini vurguladılar.

Nərimanov Rayon Veteranlar Təşkilatı

MÜHARİBƏNİN ALOVLU QASIRĞASI İÇİNDƏN

əvvəli ötən sayımızda

«Cəbhədən salamlar»... - Mirzəcan Məmmədovun Böyük Vətən müharibəsi illərində ön cəbhədən gəndərdiyi məktubları bele başlayırdı. İndi rəngi saralmış, çernil, ya da karandaşla yazılmış bu məktublarda 1941-ci ilin iyun ayından 1945-ci ilin mayınadək olan hadisələr tələsik xəttlə yazılmışdı.

Cox qəribədir ki, hər dəfə bu məktubları oxuyanda yeni bir şey aşkarlayırsan. Ya nəyi isə gözdən qaçırdıb fikir verməyibsin, ya da illər keçdikcə hadisələrə başqa cür yanaşırsan.

Mirzəcan Məmmədov sanki bu cəbhə məktublarında ürəyini açır. Bir tərəfdən o, ürəyindən keçənləri öz əziz və doğmalarına bildirir, digər tərəfdən özünün, döyüşü-cəbhəcinin həyat tərzini yazar, Vətənin onun üzərinə qoymuş məsuliyyətli vəzifəni açıqlayırdı.

Bu cəbhə məktublarının başqa bir xüsusiyyəti də vardır: bunlarda lirika çoxdur. Həmin məktubların bir neçəndən çıxışlara nəzər salaq:

«Mənə, belin xışlıtsı və atılan torpağın şırtısının səsi gelir. Əsgərlər bir-biri ilə eləqə səngərləri qazır, astaca səhbət edir, herdən də şənlənib gülüşürər. Bizdən bir az aralıda gah bizim, gah da düşmən pulemyotunun səsi eşidilir, uzaqlardan batareyaların boğuş atışmalarına qulaq asarıq. Başımızın üstündən mərmilər uçur». Məharibə cəbhədən çox uzaqlarda yerləşən Məmmədovun evinə Səvinform-bürosunun xəbərlərile və Mirzəcanın cəbhə həyatını əks etdirən qısa, lakin qeyri-adı açıqlıqla yazdığı məktublarla gelmişdi.

«Bu gün bizi bəla üz verdi. Bu hadisədən mən heç cürə özümə gələ bilmirəm. Biz qonşu batalyonun sanitər taqımının komandirini dəfn etdim. Sanitər taqımının komandiri bizi lap yaxınlarında, üç ay əvvəl göndərilmişdi. Hərbi məktəbi bitirmişdi... Gənc oğlandı, cəmi 19 yaşı vardı... Onun siması göz önündən getmir, qəşəng, cəsur. Gör nə qədər faşist ödürüb bilərdi, amma indi özü yoxdur. Nə etmək, ölüñü diriltmək olmur. Allah ona rehmət eləsin. Biz bu itki də hitlerçilərin hesabına yazarıq.» Yoldaşların ölümü, bundan yaranan qaćılmasız kədər, faşistlərə nifret...

Bununla yanaşı qayğı ilə ürekde ən nurlu xatırələri yaşadan hissələr. Bu saralmış vərəqlərdə inamlı sözərək səsləndir:

«Öz doğmalarından, əzizlərindən, tanışlarından səni ayıran bu məharibədə ən əsas nədir? Yaxşı yoldaşın olması! Onlar isə məndə çoxdur, xüsusən də sanitər taqımında bütün döyüşçülərlə dostam. Bəzim bir-birimizdən heç bir sərrimiz yoxdur. Onlar mənim sevinc və kədərimi bilirlər, mən onların. Onların bir neçəsi məndən gənc olsalar da biz çox mehribanıq...»

Mirzəcan Məmmədov bütün diqqəti-

ni düşmənlə mübarizəyə yönəltmişdi. O, buna var qüvvəsini həsr edirdi.

«Təsəvvür edin: mən müharibənin ilk günlərindən cəbhənin ön xəttindəyəm, bir dəfə də olsun xəstələnməmişəm. Bu çox yaxşıdır. Axi burada heç xəstələnməyə vaxt da yoxdur. Yalnız faşist əcləflərini məhv etmək lazımdır... Keçdiyimiz yollarda çoxlu düşmən öldürülüb, hələ də öldürüləcək... Bəzim torpaq onların qara qanları ilə hələ çox sulanacaq...»

Mirzəcan Məmmədovun da vəziyyəti ağırdı, o daima faşistlərin gülləsi altında idi, lakin arxa cəbhədə olan insanların, yaxınlarının doyuncu cœurk və yeməməsi fikri ona rahatlıq vermirdi.

«Mən gecə-gündüz sizin üçün narahatlıq keçirirəm. Sizin də orada necə əzizlər çəkdiyinizi bilirom... Xahiş edirəm dözümlü olun. Bəzim qələbəmiz az qalib...»

Məmmədovlarda çoxlu məktublar vardı, həm sərt, həm də təmkinli məsələlər. O, yazırı: burada, cəbhədə düşmənlə qəddar mübarizə aparılır. Hamının diqqəti məhz buna yönəldilib.

«Bəzim silahımız var, həm də faşistlərə qarşı nifrət dolu kinimiz var. Yadda saxlayın: hər əzəba dözmək, həyatda öz yərini tapıb namusla çalışmaq və bir-birini ruhlandırmək lazımdır. Bu da düşmənə bir zərbədir.»

Müharibənin ikinci yarısı Mirzəcan Məmmədovun həyatında, xüsusən də hərbi tərcüməyi-haldən əsas iş qoydu: O, "Qırmızı ulduz" ordeni ilə mükafatlandırıldı.

Müharibə isə davam edirdi və düşmən heç də möğləb olmaq istəmir. Əsgərlər yeni döyüşlərə hazırlaşırılar.

«Mərmilər növbə ilə yerə enir, hər tərəf gurulmayırdı. Mən məktubu yazıb bitirməyə çalışıram. Əgər atəş bir az da geriyə endirilsə, onda düz bizim qazmaya düşəcək...»

Döyüşçülərlə birlikdə Mirzəcan Məmmədovun sanitər taqımının daxil olduqları şəhər boş idi. Onlar meydanda dayandılar. Kisələrini götürüb maşınlardan yerə endilər. Onları müşayiət edən əsgərlə birlikdə sanitərləri da teatr binasına apardılar, burada tamaşa oynanılmırdı.

Binanın içərisi qaranlıq idi. Ə1 fənərlərini yandırdılar. Uşaqlar pəncərələrdən taxta parçalarını çıxartdılar. Günəş həm zalı, həm də pərdələri örtülmüş səhnəni işıqlandırdı.

Əyinlərdən maskalanmış plaş olan tamaşaçı-əsgərlər ayaqlarının sürüyüb yarpaqlar səpələnmiş küçədə yorğun halda irolileyirdilər, onların önündə komandirləri gedirdi. Əsgərlər binanın qarşısına keçib zala daxil oldular, kombat oturmağa icazə verdi. Aktyorlar cəld axırıncı dəqiqə üçün saxlanılmış kostyumlarının detallarını geyib, parıklarını düzəldtilər.

Hər şey hazır idi. Başlamaq olardı. Lakin zaldakı sakitlik hamını töccübəldirdi. Artistlər pərdədəki deşikdən zala baxanda kiminin başını oturaçağın söykənəcəyinə dayadığını, kiminin qarşısındaki stula söykəndiyini, kiminin yanındakı ilə baş-başa verdiyini, kiminin tüsəngi, avtomati qucaqladığını, kiminin də sadəcə başını səmənən əydini gördürər. Əsgərlər yatıldırılar. Mirzəcan Məmmədov da öz sanitər taqımı ilə birgə mürgüləyirdi. Bəs nə etməli?

Kombat qətiyyətlə artistlərin tamaşanı saxlamaq təklifini rədd etdi.

- Nə danışırıñız, heç belə iş olar?! Alay komandiri döyüşlərdə ferqlimiş əsgərləri üç saatlıq buraxıb. Onlar sizinlə görüşü səbirsizliklə gözlyirdilər, bütün yolboyu artistlərlə görüşəcəkləri barədə danışırdılar. Konsertdən sonra biz yenə də ora kombat başı ilə sıniq şüşədən görünən yolu göstərib gedəcəyik, - dedi.

Kombat pərdə qabağına çıxıb əlləri ni ağızına tutub bərkədən:

- Oyanın! - emrini verdi.

Görünür uzun illər boyu verdiş halını almış ilk çağırış yenə də özünü doğrultdu. Əgər hətta sən lap on dəqiqəlik gözünü yumursansa da və buna kimi iki-üç sutka yatmamışsə da, əmr öz təsirini göstərir. Əsgərlər və sanitərlər ilə birlikdə Məmmədov da başını qaldırdı.

- Başlayın - deyə kombat artistlərdən xahiş etdi. Və artistlər konsertə başladılar.

Onların konsertinə tamaşaçılar elə minnətdarla baxıb qulaq asırdılar ki... Əsgərlər usaq kimi gülür, məzəli zaraflara cavab olaraq əl çalır və qışkırdılar: «Əhsən! Aferin!» və ya «Sağ olun!».

Pərdə bir dəqiqəlik bağlanır və yenidən açılıb konsert davam edirdi. Artistlər alqışlar altında baş əyirdilər. Kombat əsgərlərə göstərdikləri xidmət, verdikləri zövq üçün artistlərə təşəkkürünü bildirdi və döyüşçülərə düzənlənmək əmrini vermək istəyirdi ki, konsertin aparıcısı ondan əsgərləri hələ narahat etməməsini xahiş etdi. Pərdə azıq qaldırıldı və səhnəyə bayan çıxıb vals çalmağa başladı. Musiqi səsi get-gedə azalır, azalırı...

Qoy əsgərlər bir azca yatsınlar. Hami ilə birgə leytenant Məmmədov və onun bütün sanitər taqımı da yuxuladı. Sanitər taqımının komandiri digər bir məharibə epizodunu da böyük hərarətlə xatırlayıb. Bax, bunu da dənliyin.

Bu əhvalat özən xətdən üç kilometr aralıda baş vermişdi. Yayın qərbə enən günəş şüaları yüzlərle cəbhəci kimi leytenant Məmmədovun komandiri olduğu sanitər taqımının əsgərlərini də qoynuna alan zəmini əhatə edən qovaq ağaclarının başı üstünə düşürdü. Ağacların kölgəsində əlüstü düzəldilmiş hündür bir yer görünür. Burada ordunun

səyyar mahnı və rəqs ansamblı konsert verməli idi. Əvvəlcə skripkaçı çaldı. O, ustادcasına ətrafi qaraçı melodiyaları ilə doldurdu. Sonra fraklı müğənni geniş səsiyle «Gecə» mahnısını oxudu. Döyüşçülər Şoloxovun «Oyanmış torpaq» əsərindən Şukar babanın monologunu söyleyən artist, Şukar baba anadan olandan aşpaz qadının onun yay girən kimi general olacağının söyleydiyi elə yumorla ifa edirdi ki, əsgərlər onu böyük herarətlə, güllüşlə alqışladılar.

Sonra sarışın saçları ciyinlərinə axıb tökülen ağ palτarlı cəbhə mahnı ansamblının tanınmış solisti səhnəyə çıxb, dinleyicilər üzərinə dalgalanan məşhur «Çayka» mahnısını oxudu... Bu aktrisani görən Mirzəcan Məmmədovun yadına Amerika filmi «Böyük vals» düşdü. Orada da bax belə bir ağ palτarlı gözəl məşədə, ancaq Vena məşəndə, öz müqayisə olunmaz səsi ilə mahnı oxuyurdu. O, dəfələrə bu filmə baxmışdı. Sonra müğənni ciyinlə mavi yaylıq atıb polkun müşaiəti ilə o illər çox, lap çox sevilən bir mahnını ifa etdi.

Birdən lap yaxınlığa əvvəl bir, sonra digər düşmən mərmisi düşdü. Komanda eşidildi:

- Hami sığınacaqlara...

Məmmədov öz sanitərləri ilə istehkama endilər. Burada qırmızı guşə yaradılmışdı. Yaxınlıqdə partlayan mərmi döyüşçülərin başı üzərində istehkam örtüyünü şübhəli şəkildə silkələyən zaman döyüşçülər bir-birinə sığındılar. Az sonra top atışı qəfildən necə başlamışdısa, eləcə də bitdi. Yenə komanda eşidildi.

- Cıx, düzəln!

Və konsert yenidən davam etdi.

Hündür, boy-buxunlu artist Nikolay Mayorovun şeirlərini oxumağa başladı.

Konsert bitən kimi əsgərlər yenə də ağır döyüşə atılıb hücuma keçidilər... Döyüşçülər şəhəri azad etdilər. Mərmilər evləri titrədir, od saçaraq özündən sonra divara çoxlu miqdarda çatlar qoyub dəlik açırdı. Malası tökülen kerpiçlər tünd-qırmızı rəngə çalır və sanki qanı axan canlıya bənzeyirdi, evlərin içini deşən dəlik isə yaralara oxşayırı.

Meydانا çıxan kəsişən binaların çarlarında faşistlər pulemyot yuvası qurmuşdular. Bəzim döyüşçülər yerə əyilərək evin girəcəkləri yanından qaçıb keçmək istəyəndə onlar gülə selinə tuş gəldilər. Bu gülələr daşların, divarların malalarını didir, əsgərlərin tərdən yaş olmuş gimnastyorkalarını parçalayıb bədənlərini yandırırdı. Havadan kəskin barıt qoxusu gəlirdi, bu tüstü mərtəbə-mərtəbə qalxır və gur günəş işığını qaranlığa çevirirdi.

Davamı növbəti sayımızda

**A.Oritçenko
Tərcümə Ş.Cəfərov**

Əziz oxular, “Azərbaycan Veterani” qəzeti üçün abunə yazılı bilərsiniz!

**Qəzetimizə abunə olmaq üçün:
Hesab nömrəsi AZ33İBAZ38090019442437115209
6 aylıq abunə haqqı - 7.5 AZN
1 illik abunə haqqı - 15 AZN**

Qeyd: Əziz və hörmətli oxular, “Azərbaycan Veterani” qəzeti abunə olmaq üçün “Azərmətbuatıyımı” ASC şöbələrinə, poçtlara, Məharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatına və Təşkilatın rayon şöbələrinə müraciət edə bilərsiniz.

Əlaqə telefonları: (012) 440- 21-08 (012) 497- 63-58 (111)

“Azərbaycan Veterani” qəzeti elektron ünvanına (az.veteran@mail.ru) məqalələrinizi göndərməklə bizimlə əməkdaşlıq edə bilərsiniz. Qeyd edək ki, “Azərbaycan Veterani” qəzeti dərəcə olunan məqalələrdəki faktlara və məlumatlara görə müəllif məsuliyyət daşıyır. Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

**Baş redaktor
Ülvi İBRAHİMLİ**
**Məsul katib
Şəhla QARAYEVA**

**Qəzet Ədliyyə
Nazirliyində
qeydiyyata alınıb.
Təsisçi: Azərbaycan
Respublikası
Veteranlar
Təşkilatının Rəyasət
Heyəti**

**“Azərbaycan
Veterani” qəzeti.
VÖEN:
1701285981
verilmə tarixi -
23.11.2011**

**Ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu,
Kaveroçkin küçəsi, 34
Əlaqə telefonu: 012 440-21-08
e-mail: az.veteran@mail.ru
Dövlət qeydiyyat nömrəsi - 3486
Dövlət qeydiyyat tarixi -
19.10.2011**

**Qəzet ayda iki dəfə “Azərbaycan Veterani” qəzeti bilgisayar mərkəzində yiğilir, səhifələnir və “Veteran Nəşriyyatı” mətbəəsində nəşr olunur.
Qiyməti 60 qəpik
Tiraj: 1250**